

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 1 (324) БЕРЕЗЕНЬ

2019

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 1 (324) березень 2019

Частина II

Засновано в лютому 1997 року
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 29 березня 2019 року)

Виходить чотири рази на рік

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –
доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**
Заступник головного редактора –
доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**
Випускаючі редактори –
доктор педагогічних наук, професор **Караман О. Л.**,
доктор історичних наук, професор **Набока О. В.**,
доктор педагогічних наук, професор **Шехавцова С. О.**

Редакційна колегія серії «Педагогічні науки»:

Головний редактор –
Караман О. Л., доктор педагогічних наук, професор
Відповідальний секретар –
Юрків Я. І., кандидат педагогічних наук, доцент

Члени редакційної колегії:
доктор педагогічних наук, доцент **Бабіч В. І.**,
доктор педагогічних наук, професор **Ваховський Л. Ц.**,
доктор педагогічних наук (Республіка Польща) **Лукашевич-Велеба Й.**,
кандидат педагогічних наук, доцент (Республіка Білорусь) **Іванчикова С. Б.**,
доктор педагогічних наук, професор **Лобода С. М.**,
доктор педагогічних наук, професор **Прошкін В. В.**,
доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**,
доктор педагогічних наук, професор **Хриков Є. М.**

Редакційні вимоги до технічного оформлення статей

Редакційна колегія «Вісника» приймає статті обсягом 5 – 7 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) – 3,8 см; верхній колонтитул – 1,25 см, нижній – 3,2 см.

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***), 2014.

Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками. Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний).

Через рядок від УДК в лівому верхньому кутку вказуються прізвище, ім'я по-батькові автора (повністю, шрифт жирний). На наступному рядку – учений ступінь, звання, посада, місце роботи; e-mail; ORCID ID (персональний код, який необхідно отримати, заповнивши анкету за посиланням: <https://orcid.org/register>).

Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); визначення методики дослідження (сукупність методів дослідження, їх основний зміст, характеристики і показники, які вони фіксують, та одиниці вимірювання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела в тексті оформлюються таким чином: у круглих дужках зазначається прізвище автора, та рік видання роботи (наприклад, Шумська, 2010). Якщо потрібно посилаєся на декілька джерел, варто перелічувати їх через крапку з комою (наприклад, Афанасьєва, 2016; Богданова & Саннікова, 2015; Moore, 2006). Якщо використовуються цитати, статистика тощо, то слід вказати номер сторінки посилання (Афанасьєва, 2016, с. 46; Brunet, 2012, р. 24).

Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після заголовку „Список використаної літератури” (без двокрапки) у порядку цитування й оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Для коректного індексування публікацій наукометричними системами після «Списку використаної літератури» необхідно навести References. Посилання в References мають бути оформлені латинською; для кирилических цитувань слід транслітерувати імена авторів та назви видань; останні також слід навести в англійському перекладі в [] з зазначенням мови оригіналу в дужках, наприклад, [in Russian], [in Ukrainian]. Назви періодичних видань слід наводити відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN. В елементах опису не можна замінювати латинські літери на кириличні. Цитування в References мають бути оформлені за стандартом APA.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 1600-1800 знаків (українською, російською та англійською мовами) із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3–5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора: (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу (повністю), домашня адреса; e-mail та номери телефонів (службовий, домашній, мобільний) трьома мовами (українською, російською та англійською).

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ

1. **Богомолова М. Ю.** Охорона дитинства в системі соціального виховання дітей у 20-30 рр. XX ст. в Україні..... 5
2. **Ковпак О. С.** Особливості організації самостійної роботи студентів-заочників педагогічних закладів освіти в Україні (50-70-ті рр. XX ст.)..... 17
3. **Максимовська Н. О.** Еволюція студентського дозвілля в Україні: історико-педагогічний аспект..... 30
4. **Мальцева О. І.** Питання про значення сімейного виховання у творах українських педагогів початку XX століття..... 44
5. **Могильова Н. М.** Психолого-педагогічні особливості соціалізації дітей з порушеннями мовлення в умовах сучасного дошкільного закладу..... 54
6. **Мухіна А. Ю., Серомаха Н. Є.** Особливості застосування методу прикладного аналізу поведінки дітей з розладами аутистичного спектру..... 62

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ

7. **Кокнова Т. А.** Специфіка формування лінгвометодичної компетентності в розвинутих країнах світу у розрізі профільно-орієнтованих дисциплін..... 70
8. **Кременчук А. С.** Поняття «полікультурна компетентність майбутнього медика»..... 79
9. **Мороз Я. Е.** Нормативно-правова база як основа проектування змісту і технологій формування фахових компетентностей у майбутніх фахівців сфери туризму..... 90
10. **Назмієв А. О.** Формування соціальної компетентності крізь призму психологічних наук..... 96
11. **Пришляк О. Ю.** Проблема визначення сутності полікультурної компетенції і полікультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій у контексті компетентнісного підходу..... 102

НАПРЯМИ І ЗМІСТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

12. **Головка М. Б., Ракітянська С. С.** Досвід педагогічного супроводу дошкільного дитинства в сучасних Монтессорі-зкладах України..... 112
13. **Греб М. М.** Особливості використання дидактичного потенціалу проблемного підходу на уроках української мови у профільній школі..... 123

14.	Гречишкіна І. А. Вимоги до наочності у навчанні мовлення молодших дошкільників.....	133
15.	Ковальова Т. О. Нормативно-правова база роботи в команді в професійній діяльності майбутнього вчителя початкової школи.....	140
16.	Кравчишина О. О. Використання технологій когнітивно-контекстного навчання в процесі медіаосвіти майбутніх вихователів.....	147
17.	Ларіонова Н. Б. Модель науково-методичного супроводу формування готовності вчителя початкових класів до роботи в умовах Нової української школи закладами післядипломної педагогічної освіти.....	158

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

18.	Бадер С. О. Проблема формування ціннісно-смислових орієнтацій особистості у психологічній науці.....	166
19.	Безбородих С. М. Використання рефлексивних технологій в професійній підготовці майбутніх педагогів.....	178
20.	Вертугіна В. М., Пугач А. Ю. Підготовка майбутніх вихователів до формування гендерної самоідентичності дитини засобом ІКТ.....	186
21.	Гарашенко Л. В. Шляхи вдосконалення фахової підготовки майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності.....	195
22.	Докучаєва В. В. Проектувальна компетентність як цільова домінанта розвитку концепції Нової української школи.....	202
23.	Дудник О. М. Впровадження системи педагогічних задач контекстної спрямованості у професійну підготовку майбутнього вчителя початкової школи.....	215
24.	Єпіхіна М. А. Педагогіка партнерства: аналіз зарубіжного досвіду.....	226
25.	Зажарська Г. П. Основні напрямки з розвитку мовлення молодших школярів відповідно до засад Нової української школи.....	235
26.	Козак Л. В., Козлітін Д. О. Місце і роль медіа-технологій у підготовці майбутніх педагогів дошкільної та початкової освіти.....	242
27.	Кондратюк С. Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід.....	249
28.	Починкова М. М. Критичне мислення в контексті вимог Нової української школи.....	260

29. **Стаєнна О. О.** Використання квестів у професійній підготовці майбутніх педагогів..... 268
30. **Толмачова І. Г.** Роль медіа-засобів у формуванні медіа-компетентності майбутніх учителів початкової школи..... 276
31. **Черв'якова Н. І.** Педагогіка партнерства як основа формування інноваційного освітнього середовища нової української школи..... 287
32. **Яворська С. Т.,** **Порядченко Л. А.** Формування комунікативної компетентності учнів початкової школи на засадах психолінгвістики..... 295

ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

33. **Коваленко В. Є.** Профілактика віктимної поведінки дітей з легкими інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзивної форми навчання..... 302
34. **Коваленко В. Є.,** **Введенська В. Л.** Використання елементів каністерапії в логокорекційній роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями..... 311
35. **Проскурняк О. І.** Визначення стану сформованості екологічної культури в учнів молодших класів з порушеннями інтелекту..... 321
36. **Тельна О. А.** Універсальний дизайн у навчанні як фактор інтенсифікації інклюзивної освіти..... 329

УДК 373.3:81'23

DOI: 10.12958/2227-2844-2019-1(324)-2-295-301

Яворська Стефанія Теодорівна,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови
Інститут філології Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна.

s.yavorska@kubg.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-3136-3894>

Порядченко Леся Анатоліївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти
Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна.

l.poriadchenko@kubg.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-8596-8907>

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА ЗАСАДАХ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

Національна доктрина розвитку освіти, Державна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Концепція педагогічної освіти, Концепція Нової української школи, Концепція національного виховання, а також Концепція мовної освіти орієнтують школу на здійснення комплексу заходів щодо формування у підростаючого покоління загальнокультурної грамотності, соціальної та громадянської компетентності, здатності реагувати мовними засобами на повний спектр культурних явищ – у навчанні, вдома, у вільний час, а звідси – і залучення до культури слова як засобу духовного самовираження індивіда, спілкування державною мовою, вміння усно і письмово висловлювати думки (через слухання, говоріння, читання, письмо).

Проблема комунікативної компетентності підростаючого покоління завжди була в центрі посиленої уваги як психологів, так і лінгвістів та методистів. Вченими досліджено психологічний та психолінгвістичний аспекти сприймання і породження мовленнєвого висловлювання, питання комунікативної якості культури мовлення, теорія мовної норми, особливості мовної та мовленнєвої культури особистості та суспільства, а також лінгвістичні особливості культури мовлення індивіда.

Одним із ефективних засобів формування комунікативної компетентності учнів початкової школи, на нашу думку, є використання технологій психолінгвістики – нейролінгвістичного програмування, завдяки якому здійснюються пізнання й оцінка об'єктивної реальності; створення ситуацій позитивного настрою процесі спілкування, що призводить до ефективної взаємодії комуніката з респондентами.

Питання застосування прийомів нейролінгвістичного програмування в різних сферах життя людини вивчали зарубіжні фахівці (Р. Дітлс, Е. Россі, Б. Еріксон та ін.), вчені і практики (М. Павлова, В. Семенов, А. Ситников, В. Ельмановіч та ін.). Проблему використання нейролінгвістичного програмування в освіті досліджують К. Андреас, А. Барбітова, Ю. Гіппенрейтер, Дж. Гріндер, Р. Дилтс, С. Ковальов, Дж. О'Коннор, Дж. Сеймор, М. Павлова, Б. Люїс та ін.

Іхні дослідження доводять, що цілеспрямоване використання методів і прийомів НЛП сприяє кращому усвідомленню матеріалу, розвитку пам'яті, мислення, уваги та уяви, що впливає й на кінцеві результати навчальної діяльності.

Однак на сьогодні у формуванні комунікативної компетентності учнів відзначається недостатній рівень упровадження сучасних досягнень психолінгвістичної науки в теорію і особливо практику процесу навчання, поверхневий характер діагностики нейропсихологічних детермінант розумових стратегій учнів як основи формування комунікативних навичок, слабка деталізація педагогічних засобів управління навчальною діяльністю.

Отже, *актуальність* дослідження зумовлена такими чинниками: потребою реалізації у процесі формування комунікативної компетентності учнів основного призначення (сенсу) методів і прийомів нейролінгвістичного програмування і відсутністю для цього необхідного теоретичного обґрунтування; необхідністю комплексного використання технік НЛП у процесі формування навичок ефективної комунікації учнів і недостатнім розробленням їх в лінгводидактиці.

Дослідниками висвітлено питання вдосконалення мовної майстерності студентської молоді, вчителів, тоді як систематична робота щодо формування й удосконалення комунікативної компетентності учнів початкової школи залишається актуальною і водночас недостатньо розробленою. На сьогоднішній день маловивченим залишається психолінгвістичний аспект формування культури власного мовлення у молодших школярів.

Метою статті – теоретичний аналіз проблеми розвитку комунікативних навичок молодшого школяра на засадах психолінгвістики.

Завданнями дослідження:

- охарактеризувати основні риси психолінгвістичних засад НЛП як педагогічної технології;
- виокремити методи і прийоми нейролінгвістичного програмування та педагогічні умови їх застосування у процесі формування комунікативної компетентності учнів початкових класів.

Зазначимо, що в українській лінгводидактиці проблема методики застосування методів і прийомів нейролінгвістичного програмування під час формування комунікативної компетентності не досліджена, хоча питання мовної культури майбутніх поколінь повинно посісти пріоритетне місце.

Для забезпечення механізмів формування комунікативної компетентності учнів ми пропонуємо скористатися попереднім емпіричним і теоретичним досвідом, який знайшов найбільш повне відображення в напрямку прикладної психології, що отримав назву нейролінгвістичне програмування (НЛП).

НЛП виникло трохи більше тридцяти років тому в американському університеті міста Санта-Круз. Засновниками НЛП є Джон Гріндер і Річард Бендлер. Їхні дослідження ґрунтувалися на роботах відомих практичних психотерапевтів Фріца Перлза (гештальт-терапія), Вірджинії Сатир (сімейна терапія) і Мілтона Еріксона (сучасна гіпнотерапія). На підставі узагальнення їх робіт Гріндер і Бендлер розвинули НЛП як модель, що описує психічні процеси людини, і запропонували людям схеми досягнення успіху в різних сферах діяльності (Бендлер, Гріндер, 1977).

Ці розвідки дозволяють висунути припущення, що використання методик нейролінгвістичного програмування у формуванні комунікативної компетентності стимулюватиме мовленнєво-творчу активність учнів, яка зумовить креативне використання змісту синтаксичного матеріалу у власних висловлюваннях. Творчість – це завжди привнесення чогось нового в навчальний процес, що призводить до вдосконалення, стимулює розвиток самоорганізації (Михальская, 1996).

Технології нейролінгвістичного програмування на сьогодні вже багато в чому показали свою ефективність і проникли практично в усі сфери життя, почали впроваджуватися і в систему освіти, оскільки вивчають структуру мислення, розвиток мовлення, уваги, пам'яті, сприймання світу людиною. З огляду на найширші можливості НЛП, потрібна адаптація його до процесу навчання, переведення в систему технологій, які зможуть використовувати вчителі навчальних закладів.

Кожний учень має до чогось певні здібності. Завдання вчителя, використовуючи методи і прийоми нейролінгвістичного програмування, – відшукати найменші пагінці таланту, розвивати їх. Адже в майбутньому кожній дитині стануть у пригоді міцна пам'ять, точність, гарний смак, образне мовлення.

Технології нейролінгвістичного програмування – це особливо організована послідовність дій, яка відповідає наступним умовам:

- дають очікувані результати;
- відповідають техніці крок за кроком;
- техніка не залежить від конкретного змісту та форми організації, тому має універсальне застосування.

Нейролінгвістичне програмування часто називають мистецтвом і наукою вдосконалення особистості, оскільки дозволяє керувати станом своєї психіки, вчить поєднувати цінності і переконання з відповідними бажаними результатами (програмуванням).

Згідно з НЛП, людина отримує, кодує і зберігає інформацію, користуючись чотирма основними системами уявлення:

- візуальна – у вигляді образів (домінує зір);

- аудіальна – у вигляді звуків і слів (домінує слух);
- кінестетична – домінують рухові відчуття;
- дегітальна – переважають узагальнені уявлення, розумові процеси (Бендлер, Гриндер, 1977).

Такий поділ відповідає описаним П. Блонським видам пам'яті: моторна, або пам'ять-звичка; образна, або пам'ять-уява; логічна, або пам'ять-розповідь (Блонський, 1969).

Знання системи уявлень, що переважає у того чи іншого учня, дозволяє вчителю більш ефективно організувати подання інформації і полегшує процес запам'ятовування нового повідомлення, а також усунути бар'єри на шляху до отримання нових знань, які часто пов'язані з несумісністю» обраного викладачем способу роботи і провідною модальністю учня, його відношенням до змісту висловлювання та відношення змісту висловлювання до дійсності.

У процесі викладання вчитель враховує бажані сенсорні канали сприйняття інформації слухачів і їх домінуючі репрезентативні системи, що дозволяє, використовуючи методи і моделі нейролінгвістичного програмування, істотно підвищити ефективність навчання.

Для перевірки ефективності формування комунікативної компетентності учнів на засадах психолінгвістики було дібрано 50 учасників експерименту – учнів 3 класу. Всіх респондентів відповідно було поділено на 2 групи – експериментальну та контрольну (по 25 у кожній). З учнями провели 10 уроків розвитку зв'язного мовлення в кожному класі. У контрольній групі заняття проходили за традиційною системою. В експериментальному класі в процесі роботи з учнями долучали технології нейролінгвістичного програмування: розташовували їх у класній кімнаті на заздалегідь певні місця залежно від їх пріоритетного сенсорного каналу сприйняття інформації; використовували вербальні та невербальні методи комунікації у процесі підстроювання і ведення групи під час навчальних занять; застосовували мультимодальну подачу навчальної інформації, залучали всі репрезентативні системи школярів і їх стилі навчання; послуговувалися моделлю нейролінгвістичного програмування (модель TOTE).

В результаті навчання учні експериментальної групи на відміну від контрольної грамотніше будували свої мовленнєві висловлювання, вміли орієнтуватися в умовах спілкування та здійснювати рефреймінг, тобто переосмислення та перелаштування механізмів сприйняття, мислення, поведінки учасників спілкування, використовували у власному мовленні переважно саме ті синтаксичні одиниці, які найефективніше впливають на представників різних репрезентативних сенсорних каналів сприймання інформації.

Виходячи з результатів дослідження, можемо стверджувати, що ефективність формування комунікативної компетентності учнів буде більш ефективною якщо:

- основною ціллю формування комунікативної компетентності учнів у загальноосвітніх навчальних закладах є формування комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентностей, які дозволили б реалізувати їхні потреби у різних сферах життя;

- формування культури спілкування в учнів здійснюється на основі рефреймінгу, підлаштування, ведення учнів відповідно до їхніх репрезентативних систем сприймання, усвідомлення та подання інформації.

Отже, підвищення якості сформованості комунікативної компетентності учнів можливе, якщо в педагогічний процес впроваджено комплекс діагностичних методів і моделей визначення пріоритетного сенсорного каналу сприйняття інформації і домінуючою репрезентативною системою слухачів, що дозволяє у процесі розвитку культури спілкування найбільш ефективно використовувати методи і моделі нейролінгвістичного програмування.

Розташування учнів у класі має здійснюватися залежно від їх пріоритетного сенсорного каналу; для визначення модальності розумового процесу, встановлення рапорту зі школярами через підлаштування, надання їм допомоги у відтворенні або досягненні позитивного стану і когнітивних патернів, пов'язаних із навчанням, вчитель повинен володіти навичками спостереження та аналізу поведінкових макро- і мікросигналів учнів; в процесі навчання слід використовувати комплекс методів і моделей нейролінгвістичного програмування на основі зворотного зв'язку, які передбачають максимальне використання всіх репрезентативних систем слухачів і їх стилів навчання, поліпшення їхніх психофізіологічних показників.

Методика навчання української мови учнів та формування комунікативної компетентності передбачає моделювання педагогічного процесу в оптимальному поєднанні традиційних та інноваційних методів, прийомів та засобів навчання, що включають методи і прийоми нейролінгвістичного програмування, спрямовані на підвищення культури спілкування молодших школярів.

Список використаної літератури

1. Grinder, John., Richard Bandler, and Judith Delozier. Patterns of the Hypnotic Techniques of Milton H. Erickson M.D: [in 4 vol.]. Cupertino, CA: Meta Publications, 1977. Vol.II. 276 с. **2. Барт Р.** Избранные работы: Семиотика: Поэтика. Москва: Прогресс, 1989. 616 с. **3. Бахтин М. М.** Бочаров С.Г., Бернштейн Г.С., Дерюгина Л.В. Эстетика словесного творчества Москва: Искусство, 1979. 424 с. **4. Большая советская энциклопедия:** [в 30 т.] Под ред. П. П. Блонский, А. М. Прохоров. Москва: Советская энциклопедия, 1969. Т. 3. 256 с. **5. Гумбольдт В. Ф.** Избранные труды по языкознанию. Москва, 1984. 196 с. **6. Михальская А. К.** Основы риторики: Мысль и слово. Учебное издание. Москва: Просвещение», 1996. 230 с.

References

- 1. Grinder, Dzhon, Bendler Richard, Dzhudit Deloze** (1977). *Shablony i gipnoticheskikh metodov Milтона H. Eriksona M.D. [Patterns of the Hypnotic Techniques of Milton H. Erickson M.D].* (Vols. 1-4). Kaliforniya: Meta Publications [in English]. **2. Bart, R.** (1989). *Izbrannyye raboty: Semiotika: Poetika [Selected Works: Semiotics: Poetics].* Moskva: Progress [in Russian]. **3. Bahtin, M. M.** (1979). *Estetika slovesnogo tvorchestva [Aesthetics of verbal creativity].* Moskva: Iskusstvo [in Russian]. **4. Blonskiy, P. P.** (1969). *Bolshaya sovetskaya entsiklopediya [Great Soviet Encyclopedia].* (Vols. 1-30). Moskva: Sovetskaya entsiklopediya [in Russian]. **5. Gumboldt, V. fon.** (1984). *Izbrannyye trudy po yazykoznaniiyu [Selected Works on Linguistics].* Moskva. [in Russian]. **6. Mihalska, A. K.** (1996). *Osnovi ritoriki: mysl i slovo. [The basis of rhetoric: thought and word].* Moskva: Prosveschenie [in Russian].

Яворська С. Т., Порядченко Л. А. Формування комунікативної компетентності учнів початкової школи на засадах психолінгвістики

У статті здійснено теоретичний аналіз проблеми формування комунікативної компетентності учнів початкових класів на засадах психолінгвістики. Основну увагу в роботі акцентовано на ідею про те, що використання технологій нейролінгвістичного програмування сприятиме формуванню культури спілкування школярів, їхньому мовленнєвому збагаченню та усвідомленню ролі мови у досягненні поставленої мети. Висунуто припущення про те, що врахування психолінгвістичних особливостей пріоритетного сенсорного каналу слухачів: репрезентативних систем (аудіальних, візуальних, кінестетичних та дегітальних) на основі яких відбувається сприймання та відтворення особистістю інформації, дасть можливість вчителям початкових класів досконало сформувати комунікативну компетентність підростаючого покоління. Результати експериментального дослідження підтверджують висунуті припущення про доцільність використання технологій НЛП у процесі формування культури спілкування підростаючого покоління.

Ключові слова: психолінгвістика, нейролінгвістичне програмування, комунікативна компетентність, репрезентативні системи: аудіальна, візуальна, кінестетична, дегітальна.

Яворская С. Т., Порядченко Л. А. Формирование коммуникативной компетентности учащихся начальной школы на основе психолингвистики

В статье осуществлен теоретический анализ проблемы формирования коммуникативной компетентности учащихся начальных классов на основе психолингвистики. Основное внимание в работе акцентируется на идее о том, что использование технологий нейролингвистического программирования способствует формированию культуры общения школьников, их речевому обогащению и осознанию роли языка в

достижении поставленной цели. Выдвинуто предположение о том, что учет психолингвистических особенностей приоритетного сенсорного канала слушателей: репрезентативных систем (аудиальных, визуальных, кинестетических и дегитальных) на основе которых происходит восприятие и воспроизведение личностью информации, даст возможность учителям начальных классов в совершенстве сформировать коммуникативную компетентность подрастающего поколения. Результаты экспериментального исследования подтверждают выдвинутые предположения о целесообразности использования технологий НЛП в процессе формирования культуры общения подрастающего поколения.

Ключевые слова: психолингвистика, нейролингвистическое программирование, коммуникативная компетентность, репрезентативные системы: аудиальная, визуальная, кинестетическая, дегитальная.

Yavorskaya S., Poriadchenko L. Formation of Communicative Competence of Elementary School Students on the Basis of Psycholinguistics

The article deals with theoretical analysis of the problem of forming the communicative competence of elementary school students on the basis of psycholinguistics – on one of its technologies – the technology of neurolinguistic programming. The theoretical analysis of the features of the technology of neurolinguistic programming is carried out and the practice of their use in the educational process of the versatile formation of the younger generation is presented. Much attention is paid to the idea that the use of technologies of neurolinguistic programming in the process of forming the communicative competence of primary school students (taking into account the leading sensor channel of listeners, adjusting, reframing) will contribute to formation of expressiveness of students' speech, their cultural and linguistic enrichment. The role of linguistic means in the achievement of the stated goals of speech expression is presented. It is suggested that the inclusion in the educational process of representative systems (auditory, visual, kinesthetic and digital), on the basis of which the perception and reproduction of the information takes place by the person, will allow primary school teachers to improve the state of formation of communicative competence of junior pupils. The results of the experimental study confirm the assumptions made about the feasibility of using NLP technologies in the process of forming the culture of communication of the younger generation.

Key words: psycholinguistics, neurolinguistic programming, communicative competence, representative systems: audio, visual, kinesthetic, digital.

Стаття надійшла до редакції 09.02.2019 р.

Прийнято до друку 29.03.2019 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Гавриш Н. В.

Наукове видання

ВІСНИК

Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(педагогічні науки)

№ 1 (324) березень 2019

Частина II

Відповідальний за випуск:
д. п. н., проф. **О. Л. Караман**
к. п. н., доц. **Я. І. Юрків**

Здано до склад. 29.02.2019 р. Підп. до друку 29.03.2019 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 39,52. Наклад 200 прим. Зам. № 243.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. т/ф: (06461) 2-16-02.
e-mail: luguniv.info.edu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.